

‘Ter Apel’ kan dicht – zodra Nederland een eigen asielimmigratiewet maakt

Posted on 21 juni 2023 by Gastauteur

*door Joost Schepel**

Voor een jubelstemming over het op 8 juni bereikte EU-asielakkoord is helemaal geen reden. Dankzij de afgesproken overlegcultuur (met betrokkenheid van de Europese Commissie, het Europees Parlement en de afzonderlijke lidstaten) zullen de nieuwe asielregels zeker niet voor 2026 ingaan. De mensensmokkelaars gaan dan ook weer drie goede jaren tegemoet en zullen ook daarna wel nieuwe wegen vinden.

Aan het kernprobleem – namelijk dat *in* de EU asiel moet worden aangevraagd – wordt in dit asielakkoord wederom niets gedaan. Op de gevaarlijke route richting de EU, via de Sahara en de Middellandse Zee, zijn de afgelopen jaren meer dan 25.000 mensen omgekomen. De recente bootramp bij Griekenland is het zoveelste bewijs dat we met het Europese asielbeleid op de verkeerde weg zijn.

Het onthutsende, onlangs verschenen boek *De Asielloterij* van Ruud Koopmans, hoogleraar sociologie en migratie aan de Humboldt Universiteit en onderzoeksdirecteur aan het Wissenschaftszentrum in Berlijn (WZB), zou voor iedereen die over dit onderwerp wil meepraten verplichte lectuur moeten zijn.

Grote verdeeldheid in de Europese Unie

Koopmans beschrijft met kennis van zaken hoe en waarom het VN-Vluchtelingenverdrag in 1951 tot stand is gekomen, inclusief het verbod op refoulement, dat voorschrijft dat asielzoekers niet teruggestuurd mogen worden naar het land van herkomst indien zij daar het risico lopen vervolgd te worden.

Koopmans beschrijft ook uitgebreid en gedocumenteerd hoe daar met name door de grote verdeeldheid in de EU sinds 2015 op grote schaal misbruik van wordt gemaakt. Oost-Europese landen als Hongarije en Polen willen niets weten van immigratie, terwijl Zuid-Europese landen als Griekenland, Italië en Spanje de grote massa van asielzoekers te verwerken krijgen en ze maar het liefst doorsturen naar het noorden. Ook is er sinds 2003 een zogenoemde Dublinverordening, bedoeld om te bepalen welke lidstaat voor welk asielverzoek verantwoordelijk is. Maar die verordening werkt niet en kan ook niet werken.

Koopmans stelt terecht dat er voor mensen die vluchten voor vervolging en geweld 'landen van eerste opvang' zijn en dat een asielzoeker niet kan uitzoeken welk land hem/haar het beste uitkomt. Zo zijn miljoenen Syriërs die de oorlog in hun vaderland zijn ontvlucht, opgevangen in de buurlanden Turkije, Libanon en Jordanië. Ze zijn daar veilig en er zijn opvangvoorzieningen van de UNHCR, de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties.

Volgens Koopmans zijn er momenteel in de wereld ongeveer 100 miljoen vluchtelingen die hun land hebben verlaten. Het is een illusie dat die allemaal (of zelfs ten dele) in Europa zouden kunnen worden opgevangen. Koopmans stelt daarom voor om het individuele asielrecht te vervangen door quota voor humanitaire immigratie zoals ook Canada en Australië die kennen. Ook zouden asielprocedures kunnen worden uitbesteed aan derde landen buiten de EU als Moldavië, Tunesië en Senegal. Op EU-niveau pleit hij voor een 'coalitie van bereidwilligen'.

Daartegen pleit dat EU-landen zich zo afhankelijk maken van deze derde landen en

hun autocratische leiders (Tunesië) en dat de prikkel om de EU te bereiken niet wordt weggenomen. Ook moet je niet iets Europees willen regelen wat gezien de tegenstellingen in Europa (zie boven) niet goed Europees geregeld kán worden. We zouden beter een voorbeeld kunnen nemen aan Denemarken. Dat land heeft op eigen wijze de asielinstroom beheersbaar gemaakt.

Voor Nederland zou zo'n plan als volgt vorm kunnen krijgen. We hebben een wereldwijd netwerk van 140 ambassades en consulaten-generaal. Iedere ambassade en consulaat-generaal buiten de EU krijgt een asielloket. Aangezien in de praktijk alle asielzoekers die zich in Nederland melden al meerdere landen van eerste opvang zijn gepasseerd, wordt het Aanmeldcentrum (AC) in Ter Apel gesloten.

Asielaanvragen uitsluitend buiten de EU

Nederland zet in artikel 1 van een nieuw aan te nemen asielimmigratiewet dat aanvragen voor asiel *uitsluitend* kunnen worden ingediend bij de asielloketten van de Nederlandse ambassades en consulaten-generaal buiten de EU en dat in Nederland zelf geen asielloket meer bestaat. Onze Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) behoudt zijn functie en beoordeelt hier de via de buitenlandse asielloketten binnengekomen asielaanvragen volgens door de politiek bepaalde normen.

Het zogenoemde 'gehoor' met de asielaanvragers vindt per videoverbinding plaats. Hoeveel asielzoekers Nederland toelaat, wordt jaarlijks door het kabinet vastgesteld, rekening houdend met de beschikbare mogelijkheden voor opvang, huisvesting, scholing en integratie.

Tegelijk gaat Nederland zijn bijdrage aan de UNHCR (in 2022 €113 miljoen) structureel verhogen met name ten behoeve van landen van eerste opvang. Dat is beter dan – zoals nu het kabinetsvoornemen luidt – miljarden weg te halen uit de pot voor ontwikkelingssamenwerking en deze te bestemmen voor asielopvang in Nederland.

In een informatiecampagne door de Nederlandse ambassades en consulaten-generaal zou benadrukt moeten worden dat iedereen die in Nederland wil werk een legale status nodig heeft, inclusief BSN-nummer. In de nieuwe asielimmigratiewet zou ook als belangrijke bepaling moeten worden opgenomen dat een asielaanvraag

automatisch komt te vervallen als tijdens de aanvraagperiode zonder toestemming reeds naar Nederland wordt gereisd. Alleen op deze wijze wordt de perverse prikkel om via illegale routes de EU en Nederland binnen te komen weggehaald en het verdienmodel van mensensmokkelaars onmogelijk gemaakt.

Tenslotte is er nog het punt van de alleenstaande minderjarigen (AMV'ers) die in toenemende mate Nederland binnenkomen. Volgens internationale regels mogen ze niet worden teruggestuurd en mogen ze meteen gezinshereniging aanvragen. In 2020 meldden zich in Nederland 986 AMV'ers, in 2021 waren het 2191 en in 2022 waren het 4207.

Het beeld is volstrekt helder: ouders sturen een minderjarig kind met mensensmokkelaars naar Nederland en belanden hier vervolgens ook zélf, via gezinshereniging. De enige manier om ook aan deze praktijken een einde te maken is de ontzetting van de ouders uit het ouderlijk gezag.

Onze eigen weg

Van deze wettelijke mogelijkheid is tot nu toe geen gebruik gemaakt, maar dat zou wel moeten en kunnen. Zodra door middel van ontzetting uit het ouderlijk gezag de juridische banden tussen kind en ouders zijn doorgesneden, is er ook geen wettelijke grond meer om gezinshereniging aan te vragen. Ouders hebben de plicht hun kinderen te verzorgen en op te voeden. Van die taak komt natuurlijk niets terecht als zij hun minderjarig kind met mensensmokkelaars op een gevaarvolle reis naar Nederland sturen in de hoop daar zelf beter van te worden.

Dat EU-landen in het asieldossier hun eigen weg kunnen gaan, hebben Hongarije en Polen de afgelopen jaren bewezen. Overigens zijn dat ook de landen die sinds de oorlog in Oekraïne de meeste Oekraïense vluchtelingen hebben opgevangen. Als Nederland een nieuwe humanitaire asielimmigratiewetgeving als hierboven beschreven succesvol zou invoeren, lijkt het onontkoombaar dat veel andere EU-landen – met dezelfde problemen – snel zullen volgen.

Maar met de huidige politieke verhoudingen valt geen verandering van beleid te verwachten. Hopelijk is dat na volgende Tweede Kamerverkiezingen en onder een nieuw politiek gesternte wel het geval.

**__Joost Schepel__ was advocaat en directeur en eigenaar van reisbureaus.*

Wynia's Week *verschijnt twee keer per week en is vrij toegankelijk, voor iedereen. Dat wordt mogelijk gemaakt door de vrijwillige abonnementen.* ***Doet u mee?*** *Hartelijk dank!*